

12952

2015-01-17 20:50:41 +0200

İşimizin bir kısmı başarılı olmak ancak bu başarımın da bizi sapıttırabileceğini bilmek tabii. Nasıl olacak da bir yandan başarılı olmaya çalışırken, bir yandan da kendimiz başarıdan uzak tutmaya çalışacağız? Bunun nasıl olacağından haberimiz var mı? Hiç bildiğim şeyler değil aslında. İnsanların kendini murakabe etmesi ancak başka bir dünya başka bir efendi bulmasıyla mümkün. Yoksa nasıl oluyor da kendin kendinin efendisiymiş gibi kendini murakabe edebilir?

Vonnegut'un *Cat's Cradle*, Kedi Beşiği kitabını okudum. Mezbahane-Beş'inden daha güzel bir kitap. *Bokonon* isimli bir adamın, hasbelkader *peygamber* ve *kanun kaçağı* olmasından bahsediyor. Sonları biraz şişmiş gibi geldi, ancak kitabın gelişimi güzeldi. Vonnegut zamana uygun, okunması kolay, insanın yükünü artırmayan cinsten kitaplar yazmış.

Ancak kitabun bende daha çok iz bırakacağını tahmin ederdim. Dün gece bitirdim. Sevdigimi biliyorum. Ancak bunun dışında çok önemli, akılda kalıcı, birkaç yıl sonra hatırlayacağım fazla bilgi yok. Birkaç alıntıyı da Kindle sağolsun, buraya atabilirim ancak bu onlar hatırlayacağım anlamına gelmiyor.

Böyle bir sorun var, kitapla ilgili, yazıyla ilgili. Az kitap okuyan insanlar için *hayatlarının kitabını* bulmak kolay. Nisbeten iyi yazılmış bir kitabı bu paye ile taltif edebilirler. Ancak günü raporundan teknik metnine okumakla geçen ve bunun üstüne haftada 300-500 sayfa kadar *keyfe keder* materyal okumaya çalışan birinin *hayatının kitabı* olmak zor. Kitapların adını bile unutuyorum.

Bu kitabı sıkıldığım bir zamanda, bir pencere niyetine okudum. Güzeldi. Ancak aramızdaki ilişkinin uzun vadeli bir ilişkiye dönmesini istemem.

Şimdi çok tanıdığı olan insanların bunların her biriyle neden fazla ilgilenmediğini de anlamış oldum. Hepsinin kapağına baktığın kitaplar gibi. İnsanların sadece zarflarıyla meşgulsen ve çoğu da kendinin ne kadar ağır yazılmış metin olduğunu belli eden mektuplar gibi duruyorsa, hiçbirini okumakla uğraşmazsın. İnsanın *ben ne kadar ağır bir mektubum, bilsen* diyen bir mektuba karşı tavrı nadiren onu dikkatle okumaktır. Onun yerine şöyle bir tartıp değip değmeyeceğini düşünür. *Değmez.*

Kendini bizimle karıştıran insanları bizimle karıştırıyor olamaz mıyız? Yeryüzünde kimseyi kimseyle karıştırmayan bir *merkez insan* var mı acaba? İnsanı olduğu gibi gören ve kendini onun üzerine yansıtmayan? Sonra bu yansıtma işini abartıp dünyayı kendi yansıması olarak anlamaya çalışmayan.

Kişi yaşlandıkça, çok saçma bir hayatı yoksa, zaten belli bir *bilgelik* kazanıyor. Ancak bunun için ödediği bedel çok defa değmeyecek bir bedel oluyor. Geçen zaman hepimize bir takım bilgelikler veriyor, yine de bu zamanın sonunda elimizde bilgelikten başka bir şey yoksa, biraz boşa harcamış gibi oluyoruz. Bilgelik de yoksa tabi, daha kötü bir durum. Ancak yinede bilgeliliğin pahalı olmasına bakıp, değerli olduğunu çıkarmak doğru mu?

Şüphelerimin sebebi, insanın değer belirlerken manasız kriterlere başvurmak zorunda kalması. On yılda yapılan iş mi değerlidir, bir yılda yapılan iş mi? Aslında ne iş olduğuna bağlı ama bir adamın gelip, *ben bununla on yıl uğraştım* demesinden, *bir yıl uğraştım* demesine nazaran daha çok etkileniriz. İşin nihayetinde ne kadar kıymetli ve anlamlı olduğunu bilmiyoruz, onun için.

Yaşlılara *nihayetinde kendim de ne olacağımı bilmediğim için* ve *zayıf olduklarımdan* iyi davranmayı tercih ediyorum. Ancak bu onların bende olmayan bir şeye sahip olduklarına itibar ettiğim anlamına gelmiyor. Hayatını nasıl geçirdiğini bilmediğim birine, benden önce doğduğu için saygı duymak manasız. Aynısını bana da söyleyecekler, evet, doğru. Eğer söylediklerimin içeriği anlamsızsa, onlarla uzun süre zaman geçirmem veya *çok yazmış olmam* gerçekte hiçbir şey ifade etmez.